

Vnútorný predpis
Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave
2/2025

Etický kódex Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave

§ 1

Úvodné ustanovenia

- 1) Etický kódex Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (ďalej len „Etický kódex“) je spracovaný v súlade s § 15 ods. 1 písm. n) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 2 Štatútu Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a § 15 ods. 1 písm. c) Organizačného poriadku Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave.
- 2) UCM v úsilí zvýšiť svoje dobré meno sa hlási k spoločenskej zodpovednosti a dodržiavaniu najvyšších etických štandardov vo všetkých svojich aktivitách, v celom svojom akademickom pôsobení, ako v pedagogickej tak aj v tvorivej vedecko-výskumnej a umeleckej oblasti a taktiež v celkovom fungovaní univerzity.
- 3) Činí tak v súlade s Kódexom výskumnej integrity a etiky na Slovensku, a tiež so základnými etickými princípmi vyjadrenými v Charte základných práv Európskej únie, v Magna Charta Universitatum, v Pokynoch pre inštitucionálne kódexy vyššieho vzdelávania Medzinárodnej asociácie univerzít a v Etickom kódexe zamestnancov vysokých škôl.
- 4) Etický kódex je v súlade so strategickým rámcom pre politiku rodovej rovnosti na UCM v Trnave a Smernicou o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou – rodová rovnosť v zmysle vnútorného predpisu č. 25/2021. Všetky výrazy použité v generatívnom maskulíne sú formálnym zjednodušením popisu skupiny všetkých zamestnankýň a zamestnancov UCM.

§ 2

Prihlásenie sa k vysokým etickým štandardom

- 1) Etickým kódexom vyjadruje UCM svoje odhodlanie dbať o dodržiavanie najvyšších etických štandardov pre akademické inštitúcie univerzitného typu vo všetkých svojich aktivitách, s ohľadom na to, ako boli definované Medzinárodnou asociáciou univerzít (IAU) a Slovenskou rektorskou konferenciou.
- 2) Etický kódex je záväzný pre všetkých členov/členky akademickej obce, pedagogických a nepedagogických zamestnancov/zamestnankyne UCM.

§ 3

Rešpektovanie zákonov, predpisov, pravidiel a zvyklostí

- 1) Každý člen/členka akademickej obce a každý zamestnanec/zamestnankyňa UCM je povinný sa oboznámiť so všeobecne záväznými právnymi predpismi (zákony, vyhlášky, výnosy, nariadenia...) a vnútornými predpismi UCM, ktoré sú relevantné pre vykonávanie činností zodpovedajúcich jeho postaveniu a povinnostiam na univerzite a musí ich svedomito dodržiavať.
- 2) Každý člen/členka akademickej obce a každý zamestnanec/zamestnankyňa UCM musí na UCM dodržiavať všeobecne uznávané zásady a pravidlá spoločenského správania.

- 3) Každý člen/členka riešiteľského kolektívu domáceho alebo zahraničného grantu musí realizovať zámery a ciele prideleného grantu v súlade s podmienkami jeho udelenia, s príslušnou legislatívou, pravidlami a zásadami.
- 4) Každý člen/členka akademickej obce počas svojho pobytu v zahraničí na akademickom pracovisku alebo inom pracovisku, či už v rámci programov ERASMUS, alebo iných foriem medzinárodnej pedagogickej, vedeckej alebo umeleckej spolupráce musí dodržiavať zákony danej krajiny, predpisy a pravidlá inštitúcie, na ktorej pobýva v zahraničí, ako aj rešpektovať zvyklosti a nepísané pravidlá danej krajiny.

§ 4

Kolegialita a spolupráca

- 1) Členky a členovia akademickej obce sú povinní uplatňovať princíp kolegiality, ktorú spoluvytvára rovnako jej zamestnanecká ako aj študentská časť a dodržiavať zásady akademickej spolupráce.
- 2) Členovia akademickej obce a všetci ostatní zamestnanci UCM (zástupný mužský rod v nasledovných častiach dokumentu označuje všetky osoby) jednájú tak, aby posilňovali rozvoj UCM, chránili jej akademické poslanie, svojimi aktivitami neohrozovali jej činnosť a nesmerovali k jej dezintegrácii, ale podieľali sa na jej ďalšom raste a skvalitňovaní. Dbajú o dobré meno univerzity a vyvarujú sa správania, ktoré by dobré meno UCM mohlo poškodiť.
- 3) Pedagogický zamestnanec UCM sa správa voči študentom kolegiálne, spravodlivo, transparentne a čestne, svojím chovaním im má byť príkladom. Nezneužíva svoju pedagogickú autoritu, nedopúšťa sa neprimeraného spoločenského chovania, obťažovania a ponižovania, pri hodnotení študentov postupuje transparentne a spravodlivo.
- 4) Nepedagogický zamestnanec UCM sa správa k členom akademickej obce ako aj všetkým ostatným zamestnancom kolegiálne, otvorene, vedomý si, že všetci dohromady vytvárajú jeden veľký kolektív UCM.
- 5) UCM odmieta na svojej pôde prejavy akýchkoľvek foriem ponižovania a diskriminácie, ktoré sa opierajú o etnický pôvod, národnosť, vierovyznanie, vek, pohlavie, sexuálnu orientáciu, telesný hendikep, sociálny pôvod či majetkové pomery.
- 6) UCM odmieta na svojej pôde akékoľvek formy nepotizmu, klientelizmu, zneužívanie postavenia vedúcimi pracovníkmi, vyvíjaním nevhodného a nemiestneho nátlaku na podriadených, mobbing a šikanovanie.
- 7) UCM odmieta šírenie dezinformácií, nepravdivých informácií a organizovanie nátlakových akcií v akejkoľvek forme.

§ 5

Etické hodnoty, princípy a normy vedeckej a výskumnej praxe

- 1) Správna vedecká a výskumná prax predstavuje medzinárodný etický a vedecký štandard na plánovanie, realizáciu, hodnotenie a publikovanie výsledkov vedy, výskumu a vývoja, ako aj etický a vedecký štandard konania a správania všetkých dotknutých osôb pôsobiacich v týchto oblastiach.

- 2) Každý člen akademickej obce je povinný implementovať správnu vedeckú a výskumnú prax v oblastiach podľa bodu 3 tohto článku, ktorá sa ho týka.
- 3) Cieľom správnej vedeckej a výskumnej praxe je dosiahnutie integrity výskumnej práce a akademickej činnosti, ktorá si vyžaduje dôsledné uplatňovanie príslušných etických hodnôt, princípov a noriem v nasledujúcich oblastiach:
 - a) výskumné prostredie,
 - b) vzdelávanie, dohľad a odborné vedenie,
 - c) výskumné postupy,
 - d) etické opatrenia zabezpečenia ochrany a bezpečnosti,
 - e) spracovanie a správa dát,
 - f) kooperácia a koordinácia,
 - g) zvýšenie pozornosti pri nediskriminácii žien a ich podpore pri vedeckej kariére,
 - h) publikovanie a šírenie vedeckých informácií a výsledkov výskumu,
 - i) autorstvo vedeckých objavov a odborných publikácií,
 - j) hodnotenie vedeckej a etickej kvality výsledkov a výstupov výskumu, záverečných a kvalifikačných prác, odborné recenzovanie vedeckých a odborných publikácií a edičná činnosť.
- 4) Etické požiadavky na zabezpečenie integrity výskumných postupov plnia členovia akademickej obce, ktorých sa to týka, tým, že:
 - a) vo svojom výskume zohľadňujú najlepšie/najvhodnejšie overené poznatky a postupy dosiahnuté v danej oblasti,
 - b) navrhujú, vykonávajú, analyzujú a dokumentujú výskum dôkladne a uvážene,
 - c) využívajú finančné prostriedky určené na výskum riadne, efektívne, hospodárne a zodpovedne,
 - d) publikujú výsledky a interpretujú výskum čestne, transparentne a presne,
 - e) v odôvodnených prípadoch zachovávajú dôvernosť údajov dát alebo zistení,
 - f) získané výsledky a použitú metodiku (vrátane využitia externých služieb, umelej inteligencie alebo automatizovaných nástrojov) opisujú spôsobom, ktorý umožňuje overenie alebo zopakovanie výskumu a v súlade s politikami EK ,
 - g) prispievajú k upevňovaniu kultúry výskumnej integrity, upozorňujú na prípady jej porušenia a náležite prispievajú k ich riešeniu,
 - h) podľa možnosti publikujú v režime otvoreného prístupu,
 - i) sú si vedomí svojej zodpovednosti za kvalitu výskumu a dôveryhodnosť získaných výsledkov a konajú v súlade so správnu vedeckou a výskumnou praxou a princípmi výskumnej integrity,
 - j) prostredníctvom verejných vystúpení, sociálnych sietí a internetových portálov šíria len overené, potvrdené, aktualizované vedecké informácie uvedené do správneho kontextu,
 - k) uplatňujú princípy výskumnej integrity aj pri verejných vystúpeniach, ktoré nie sú zamerané primárne na šírenie vedeckých poznatkov, majú na pamäti, že z pozície vedeckej autority a z toho plynúceho poslania ovplyvňujú širokú verejnosť.
- 5) Etické požiadavky na zabezpečenie integrity daného vedeckého výskumu a vývoja plnia členovia akademickej obce, ktorých sa to týka tak, že tento výskum:

- a) sa vykonáva výhradne s využitím vedeckej metodiky s dodržiavaním pravidiel špecifických pre danú disciplínu,
 - b) je otvorený pochybnostiam, overovaniu, racionálnej a zdôvodnenej kritike.
- 6) Etické požiadavky na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti vykonávania výskumu plnia členovia akademickej obce, ktorých sa to týka tím, že:
- a) dodržiavajú bezpečnostné štandardy a predpisy týkajúce sa ich vedného odboru a používaných postupov, prístrojov, materiálov a technológií,
 - b) zaobchádzajú s predmetmi výskumu, či už ide o človeka, zvieratá alebo predmety kultúrnej, biologickej, environmentálnej alebo fyzickej povahy s primeraným rešpektom, starostlivosťou a v súlade s platnými právnymi predpismi a príslušnými etickými princípmi a normami,
 - c) berú náležitý ohľad na zdravie, bezpečnosť, osobnú dôstojnosť a autonómiu spolupracovníkov, ostatných osôb, ktorých sa výskum týka, pričom sa musia primerane zohľadniť aj prípadné riziká a dopady výskumu na celú spoločnosť (vrátane osobitnej pozornosti voči marginalizovaným, zraniteľným, znevýhodneným alebo vylúčeným skupinám obyvateľstva),
 - d) uvedomujú si a vopred definujú a zohľadňujú predvídateľné riziká, ktoré môžu byť spôsobené ich výskumom, pričom už pri plánovaní výskumu vypracujú postupy na minimalizáciu týchto rizík,
 - e) dbajú na to, aby výskumné protokoly primerane zohľadňovali význam rozdielov na základe veku, pohlavia, spoločenskej vrstvy, kultúry, náboženstva a etnického pôvodu,
 - f) sú zodpovední za informovanie a monitorovanie dodržiavania princípov výskumnej integrity, bezpečnostných štandardov a predpisov týkajúcich sa postupov, prístrojov, materiálov a technológií používaných vo výskume, na ktorom sa aktívne zúčastňujú laici/„neprofesionáli“ (napr. občianska veda, participatívny výskum).
- 7) Etické požiadavky na zabezpečenie integrity pri získavaní, spracovaní, uchovávaní a správe výskumných údajov/dát (a databáz) plnia členovia akademickej obce, ktorých sa to týka tím, že:
- a) zabezpečujú primeranú správu, spôsob získavania, spracovania a usporiadania všetkých dát, metadát, protokolov, softvéru a iného výskumného materiálu, a to aj nezverejnených, ako aj ich bezpečné uchovanie počas primeraného obdobia,
 - b) zabezpečia, aby prístup k údajom bol v rámci nevyhnutných obmedzení čo najotvorenejší a podľa potreby v súlade so zásadami správy dát FAIR
 - c) poskytujú transparentný prístup a využívanie svojich dát a výskumného materiálu iným (ak je to možné alebo ak to dovoľuje udelený informovaný súhlas),
 - d) informujú subjekty participujúce vo výskume, ako budú ich osobné údaje chránené, kto k nim bude mať prístup, na aké účely budú použité, ako, kedy a za akých podmienok budú odstránené; spracujú súhlas dotknutej osoby so spracovaním osobných údajov v súlade s platnou právnou úpravou,
 - e) považujú dáta za legitímne výsledky výskumu, ktoré možno citovať,
 - f) zabezpečia, aby všetky zmluvy alebo dohody týkajúce sa výsledkov výskumu obsahovali spravodlivé podmienky používania, vlastníctva a ochrany výsledkov výskumu v súlade s právom duševného vlastníctva,
 - g) rešpektujú právne predpisy a regulácie súvisiace s ochranou dát.

- 8) Etické požiadavky na zabezpečenie výskumnej integrity pri publikačnej činnosti a šírení informácií a dát plnia členovia akademickej obce, ktorých sa to týka tým, že:
- a) uznávajú, že autorstvo vedeckej alebo odbornej publikácie je založené na:
 - významnosti prínosu k návrhu výskumu, k zberu relevantných dát, ich analýze alebo k interpretácii výsledkov výskumu,
 - vypracovaní a/alebo kritickom recenzovaní rukopisu,
 - schválení finálnej verzie rukopisu,
 - prijatí zodpovednosti za celý obsah publikácie vrátane rešpektovania príslušných etických princípov a noriem, pričom musia byť naplnené všetky uvedené atribúty autorstva súčasne,
 - b) sa dohodnú na poradí, v akom budú uvedení v zozname autorov publikácie,
 - c) sa dohodnú na definovaní zodpovednosti a miery príspevku jednotlivých autorov publikácie,
 - d) zabezpečia, aby ich práca pred publikovaním bola spoluautorom k dispozícii včas, kompletne a transparentne,
 - e) pri komunikácii s verejnosťou, ako aj v printových a sociálnych médiách vystupujú v súlade s príslušnými etickými požiadavkami,
 - f) uznávajú význam a prínos práce iných vedeckých pracovníkov a korektne citujú súvisiace práce,
 - g) pri využití umelej inteligencie (AI) pri navrhovaní projektu, spracovaní dát alebo formulovaní vedeckých výsledkov uvedú, že využili AI v súlade s pravidlami výskumnej integrity, v súlade s politikami EK
 - h) stanoveným spôsobom deklarujú potenciálny alebo skutočný konflikt záujmov a finančnú alebo inú podporu získanú na účely výskumu alebo publikovania jeho výsledkov,
 - i) v publikáciách riadne uvádzajú inštitúcie, v ktorých sa výskum uskutočnil, ako aj všetky zdroje prípadnej externej finančnej podpory výskumu, ktorého výsledky sú opísané v danej publikácii, a to v súlade s požiadavkami poskytovateľa finančnej podpory,
 - j) v prípade potreby stanoveným spôsobom požiadajú o zverejnenie opravy publikovanej práce,
 - k) v prípade zistenia závažných chýb alebo pochybení neodkladne požiadajú o stiahnutie publikovanej práce, a to postupom stanoveným vydavateľom,
 - l) nepublikujú pochybným spôsobom a nevyužívajú nedôveryhodné publikačné platformy (tzv. predátorské časopisy a konferencie),
 - m) uznávajú, že publikované tzv. negatívne výsledky výskumu môžu mať rovnako závažný význam a prínos pre rozvoj vedeckého poznania ako publikované tzv. pozitívne výsledky.

§ 6

Výskumná, vedecká a akademická integrita

- 1) Výskumná integrita je prvotná podmienka kvalitnej vedeckej práce spočívajúca v dôslednom dodržiavaní najvyšších profesionálnych a morálnych štandardov. Výskumná integrita je sumár integrity vedeckej práce a akademickej integrity.
- 2) Vedecká integrita je súbor zásad a etických hodnôt, deontologických záväzkov a profesionálnych štandardov, ktoré tvoria základ zodpovedného a korektného konania a správania v oblasti vedeckého výskumu. Vedecká integrita je prvotnou podmienkou kvalitnej výskumnej práce spočívajúca v dôslednom dodržiavaní najvyšších profesionálnych, morálnych a etických princípov, štandardov, transparentnosti, vykonávania výskumu kriticky, bez predsudkov a v absolútnej integrite praxe a administrácie výskumu jednotlivcami alebo výskumnými inštitúciami. Hlavnými princípmi výskumnej integrity sú zodpovednosť, čestnosť, rešpekt a spoľahlivosť.
- 3) Akademická integrita je súborom hodnôt a pravidiel týkajúcich sa štúdia a vzdelávania, ktoré zabezpečujú, aby štúdium a vzdelávanie bolo založené na princípoch zodpovednosti a čestnosti. Integrita súvisí s morálkou a deontológiou študenta a pedagóga, ako aj vzdelávacej inštitúcie, vychádzajúc zo správnej študijnej a vzdelávacej praxe. Porušenie týchto princípov prešetruje etická komisia, disciplinárna komisia alebo obdobný zriadený orgán.
- 4) Každý člen akademickej obce je povinný dodržiavať v procese výučby, výskumu, umeleckej tvorby alebo inej tvorivej činnosti zabezpečiť vedeckú a akademickú integritu.
- 5) To znamená, že najmä dodržiava zásady ochrany duševného vlastníctva, nevydáva výsledky práce iných za svoje vlastné, nedopúšťa sa plagiátorstva, nepublikuje výsledky svojej tvorivej práce akademicky neštandardným spôsobom na akademicky pochybných platformách (napr. v tzv. predátorských časopisoch a vydavateľstvách).
- 6) Starostlivo a zodpovedne pristupuje k majetku univerzity, vrátane informačných systémov univerzity a dát (osobné dáta, evidencia štúdia, dáta z vedecko-výskumnej a inej tvorivej činnosti) nezneužíva ho k vlastnému prospechu a obohacovaniu alebo prospechu tretích osôb.
- 7) Každý zamestnanec je povinný využívať fond pracovného času tak, aby všetky aktivity, ktoré v ňom uskutočňuje, v plnom rozsahu korešpondovali s pracovnou náplňou a jeho pracovnou zmluvou.
- 8) Každý zamestnanec a študent je lojálny voči univerzite a nekoná v smere jej dezintegrácie.

§ 7

Etická komisia UCM

- 1) Etická komisia Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave (ďalej „Etická komisia“) je stálym poradným orgánom rektora zriadená v zmysle § 9 ods. 1 písm. c) Organizačného poriadku UCM.
- 2) Porušenie ustanovení tohto kódexu a/alebo Kódexu výskumnej integrity a etiky na Slovensku v dôsledku neetického konania alebo správania dotknutých osôb znamená

narušenie výskumnej alebo akademickej integrity, ktoré môže byť rozličného rozsahu a závažnosti, ale vždy poškodzuje dôveryhodnosť vedy, výskumu, vývoja a akademických činností, ich náležitú kvalitu a reputáciu nielen vo vedeckej, ale aj v širokej verejnosti.

- 3) Etická komisia, okrem iného, vo vzťahu k členkám a členom akademickej obce UCM a zamestnancom UCM preveruje prípady porušenia tohto kódexu, Kódexu výskumnej integrity a etiky na Slovensku, prípady porušenia výskumnej integrity a etiky, prípady závažného porušenia výskumnej integrity a etiky, ako aj prípady pochybných vedeckých praktík. Etická komisia preveruje aj prípady porušenia Smernice o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou – rodová rovnosť (č. 25/2021), ak nie sú sťažnosťou podľa osobitného predpisu.
- 4) Etická komisia má 5 riadnych členov menovaných rektorom na 4 roky. V prípade potreby môže rektor na návrh Etickej komisie menovať ďalších ad hoc členov s poradným hlasom.
- 5) Etická komisia rokuje o prípadoch porušenia Etického kódexu na základe písomného alebo ústneho podnetu. Ústny podnet zapíše poverený člen Etickej komisie.
- 6) Podnet pre porušenie Etického kódexu môže podať ktorýkoľvek člen/členka akademickej obce alebo zamestnanec/zamestnankyňa UCM. Náležitosti podnetu upravuje Štatút Etickej komisie UCM.
- 7) Etická komisia je výhradne zodpovedná za výklad Etického kódexu.
- 8) Uznesenia Etickej komisie sa schvaľujú väčšinou hlasov všetkých riadnych členov/členiek.
- 9) Rokovanie Etickej komisie sa riadi Štatútom a Rokovacím poriadkom Etickej komisie.
- 10) Štatút Etickej komisie, po prerokovaní v kolégiu rektora, vydáva rektor/rektorka UCM ako vnútorný predpis univerzity.
- 11) Rokovací poriadok Etickej komisie UCM, na návrh Etickej komisie, vydáva rektor/rektorka ako vnútorný predpis univerzity.
- 12) Ak sa Etická komisia uznesie, že svojim správaním zamestnanec/zamestnankyňa UCM alebo študent/študentka UCM porušil Etický kódex, doručí toto uznesenie rektorovi, ak ide o zamestnanca/zamestnankyňu alebo študenta/študentku fakulty, doručí sa toto uznesenie aj dekanovi/dekanke príslušnej fakulty.
- 13) Dekan/dekanka alebo rektor/rektorka predvolá zamestnanca/zamestnankyňu alebo študenta/študentku UCM, ktorý/ktorá porušil/porušila Etický kódex a vykoná s ním/s ňou pohovor, pri ktorom ho/ju upozorní na dôsledky jeho/jej konania, za účasti osôb alebo akademickeho orgánu podľa svojho uváženia.
- 14) Porušenia pravidiel v zmysle tohto kódexu môžu byť posúdené ako porušenie povinností vyplývajúcich z právnych predpisov, prípadne ako neplnenie požiadaviek pre riadny výkon práce. S takýmto posúdením môže byť spojené uplatnenie príslušných právnych dôsledkov v akademickej, pracovnoprávnej, trestnoprávnej alebo disciplinárnej rovine.

§ 8

Záverečné ustanovenia

- 1) Etické otázky týmto kódexom neupravené sa spravujú Kódexom výskumnej integrity a etiky na Slovensku.
- 2) Etický kódex bol prerokovaný v kolégiu rektora UCM dňa 28. januára 2025.

- 3) Účinnosťou tohto Etického kódexu sa zároveň ruší Etický kódex Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave č. 2/2018 zo dňa 19. júna 2018, ktorý nadobudol platnosť dňa 19. júna 2018 a účinnosť dňa 20. júna 2018.
- 4) Etický kódex nadobúda účinnosť dňa 30. januára 2025.

V Trnave, dňa 28. januára 2025

prof. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD.
rektorka UCM